

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2531 ของวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ โดยผู้วิจัยได้ศึกษาจากประชากร 5 กลุ่ม คือ ผู้บริหารจำนวน 10 คน อาจารย์จำนวน 65 คน นักศึกษาจำนวน 150 คน ผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 136 คน และผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 60 คน โดยที่ผู้บังคับบัญชา 1 คน อาจเป็นผู้ให้ข้อมูลเพื่อประเมินผู้สำเร็จการศึกษาได้หลายคน รวมกลุ่มประชากรทั้งสิ้น 421 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวิเคราะห์เอกสารเพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับสภาพแวดล้อมภายนอก และแบบประเมินจำนวน 5 ฉบับ ได้แก่ แบบประเมินสำหรับผู้บริหาร แบบประเมินสำหรับอาจารย์ แบบประเมินสำหรับนักศึกษา แบบประเมินสำหรับผู้สำเร็จการศึกษา และแบบประเมินสำหรับผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษา ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับสภาพแวดล้อมภายนอกโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาจากเอกสาร สำหรับแบบสอบถามผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษายาบาลของวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ ผู้วิจัยนำส่งแบบประเมินและเก็บคืนด้วยตนเอง ส่วนข้อมูลจากผู้สำเร็จการศึกษาและผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลโดยทางไปรษณีย์ ทั้งนี้ได้ส่งแบบประเมินของผู้บริหารจำนวน 10 ชุด ได้รับกลับคืนมาและสมบูรณ์ 10 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่งแบบประเมินให้อาจารย์จำนวน 65 ชุด ได้รับกลับคืนมาและสมบูรณ์ 58 ชุด คิดเป็นร้อยละ 89.23 ส่งแบบประเมินให้นักศึกษาจำนวน 150 ชุด ได้รับกลับคืนมาและสมบูรณ์ 140 ชุด คิดเป็นร้อยละ 93.33 ส่งแบบประเมินให้ผู้สำเร็จการศึกษา 136 ชุด ได้รับกลับคืนมาและสมบูรณ์ 112 ชุด คิดเป็นร้อยละ 82.35 และส่งแบบประเมินให้ผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 60 ชุด ได้รับกลับคืนมาและสมบูรณ์ 123 ชุด คิดเป็นร้อยละ 90.44 ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้ค่าสถิติ ร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการประเมินวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับสภาพแวดล้อมภายนอกวิเคราะห์ความสอดคล้อง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้เป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบประเมิน

1. ผู้บริหาร พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าภาควิชา มีอายุมากกว่า 45 ปี วุฒิการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี มีประสบการณ์ด้านการสอนระหว่าง 21-25 ปี และมากกว่า 25 ปี สำหรับประสบการณ์ด้านการบริหารอยู่ระหว่าง 6-10 ปี และ 16-20 ปี และส่วนใหญ่มีวิชาที่รับผิดชอบ 3 ภาควิชา

2. อาจารย์ พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-45 ปี มีวุฒิการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโท มีประสบการณ์ด้านการสอน 11-15 ปี จำนวนวิชาที่รับผิดชอบ 1 ภาควิชา ส่วนใหญ่สอนภาคทฤษฎี 1-5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ สอนภาคปฏิบัติ 21-30 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ นอกจากการสอนยังทำงานด้านบริการและกิจการนักศึกษา

3. นักศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-23 ปี มีความรู้พื้นฐานระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์-คณิตศาสตร์ เหตุจูงใจในการเลือกเรียนวิชาชีพนี้เนื่องจากหางานง่าย และมีความพึงพอใจที่จะประกอบวิชาชีพนี้ค่อนข้างมาก

4. ผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21-23 ปี ปฏิบัติงานทั่วชิรพยาบาล และมีความพึงพอใจในการประกอบวิชาชีพนี้มาก

5. ผู้บังคับบัญชา พบว่า ผู้บังคับบัญชาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-45 ปี มีวุฒิการศึกษาสูงสุดปริญญาตรี ปฏิบัติงานทั่วชิรพยาบาล ตำแหน่งหัวหน้าตึก และมีระยะเวลาทำงานร่วมกับผู้สำเร็จการศึกษาน้อยกว่า 1 ปี

ตอนที่ 2 ผลสรุปการประเมินบริบท (Context Evaluation) จำแนกได้ดังนี้

1. ผลสรุปการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตรกับสภาพแวดล้อมภายนอก พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย นโยบายตามแผนพัฒนาการสาธารณสุข ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) และนโยบายตามแผนพัฒนาการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539)

2. ผลสรุปการประเมินสภาพแวดล้อมภายในของหลักสูตร ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร และเกณฑ์การวัดและประเมินผล

2.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร วัตถุประสงค์ของหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2531 ได้รับการประเมินว่า มีความชัดเจนของภาษาที่ใช้ สามารถปฏิบัติได้จริง มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และมีความเป็นเอกลักษณ์ในวิชาชีพอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2.2 โครงสร้างของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตรได้รับการประเมินดังนี้ คือ โครงสร้างรวมตลอดหลักสูตร 4 ปี ประกอบด้วย หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป แบ่งเป็น 4 กลุ่มวิชา ได้แก่ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กับคณิตศาสตร์ หมวดวิชาพื้นฐานวิชาชีพการพยาบาล หมวดวิชาชีพการพยาบาล และหมวดวิชาเลือกเสรี ผู้ประเมินส่วนใหญ่ประเมินว่ามีจำนวนหน่วยกิตพอดี สำหรับจำนวนหน่วยกิตรายวิชาในหลักสูตร ผู้ประเมินส่วนใหญ่ประเมินว่าพอดีเช่นกัน

2.3 เนื้อหาสาระของหลักสูตร การประเมินเนื้อหาสาระของหลักสูตร พบว่า เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรส่วนใหญ่มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมอยู่ในระดับมาก ยกเว้น เนื้อหาวิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์และศัลยศาสตร์ 2 และวิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์และศัลยศาสตร์ 3 มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ เนื้อหารายวิชาในหลักสูตร มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอยู่ในระดับมากทุกวิชา มีความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชาอยู่ในระดับน้อยทุกวิชา มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากทุกวิชา มีความเหมาะสมในการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมากทุกวิชา และส่วนใหญ่ของรายวิชาที่มีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพอยู่ในระดับมาก ยกเว้น เนื้อหารายวิชา กายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยา 1,2 วิชาการพยาบาลพื้นฐาน 1,2 วิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์และศัลยศาสตร์ 1,2,3 วิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ 1,2 วิชาการพยาบาลจิตเวชศาสตร์ 1,2 วิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ 1,2,3,4 และวิชาการรักษาพยาบาลเบื้องต้น มีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด

2.4 เกณฑ์การวัดและประเมินผล พบว่า เกณฑ์การวัดและประเมินผล ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้น การเลื่อนชั้นประจำปี ได้แก่ การสอบไล่ได้แต่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมภาคทฤษฎีรายปีไม่ต่ำกว่า 2.00 และนักศึกษาที่มีสิทธิได้รับเกียรตินิยาม ได้แก่ การสอบไล่ได้แต่มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร 3.50 ขึ้นไป ได้รับเกียรตินิยามอันดับหนึ่ง มี

ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 ผลสรุปการประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation) จำแนกได้ดังนี้

1. ผลการประเมินด้านอาจารย์ และนักศึกษา เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า การประเมินด้านอาจารย์ส่วนมากมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ปริมาณอาจารย์มากเพียงพอกับการคุมภาคปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย ส่วนการประเมินด้านนักศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ

2. ผลการประเมินส่วนประกอบอื่น ๆ ที่สนับสนุนการเรียนการสอน พบว่า ส่วนประกอบส่วนใหญ่ ได้แก่ คู่มือหลักสูตร คู่มือการประเมินผลการเรียน ห้องเรียนภาคทฤษฎี ห้องโสตทัศนอุปกรณ์ ห้องเรียนภาคปฏิบัติ ห้องสมุด ตำราสำหรับอ้างอิง และสื่อ วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน มีความเพียงพออยู่ในระดับน้อย ยกเว้น แผ่นใส ที่เขียนแผ่นใส มีความเพียงพออยู่ในระดับมาก ส่วนสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาล ศูนย์สาธารณสุข โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ และโรงพยาบาลกลาง มีความเพียงพออยู่ในระดับมาก สำหรับคุณภาพของส่วนประกอบที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน พบว่า ส่วนมากมีคุณภาพอยู่ในระดับน้อย ยกเว้น แผ่นใส ที่เขียนแผ่นใส ห้องปฏิบัติการเคมี คู่มือหลักสูตร คู่มือการประเมินผลการเรียน ตำราภาษาไทย และสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ส่วนความสะดวกในการใช้บริการของส่วนประกอบที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน พบว่า ส่วนประกอบส่วนมากมีความสะดวกในการใช้บริการอยู่ในระดับมาก ยกเว้น คู่มือหลักสูตร คู่มือการประเมินผลการเรียน ห้องเรียนภาคทฤษฎี ห้องโสตทัศนอุปกรณ์ ห้องเรียนภาคปฏิบัติ ได้แก่ ห้องปฏิบัติการพยาบาล และห้องปฏิบัติการภาษาอังกฤษ และสื่อ วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ได้แก่ เครื่องฉายวีดีโอ หุ่นจำลอง วัสดุอุปกรณ์การฝึกภาคปฏิบัติในห้องสาธิต และเครื่องฉายสไลด์ มีความสะดวกในการใช้บริการอยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 4 ผลสรุปการประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) จำแนกได้ดังนี้

1. การบริหารและบริการหลักสูตร เมื่อพิจารณาภาพรวมจากการประเมินของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่า การบริหารและบริการหลักสูตรด้านการเตรียมการหลักสูตร ส่วนมากมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้น การประชุมสัมมนาหลักสูตรให้อาจารย์ได้ทราบ และการจัดเตรียมหนังสือภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ และวารสารอ้างอิง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย ส่วนการประเมินด้านการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร ส่วนมากมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

สภเว็นการจัตุศูนย์รวมตารางสอน เพื่อสะตุวการตรวจสอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย สำหรับการประเมินผลหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ

เมื่อพิจารณาภาพรวม จากการประเมินของนักศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า การบริหารและบริการหลักสูตรส่วนมากมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย สภเว็น การจัตุสภาพแวดล้อมของวิทยาลัยพยาบาลสะอาดและเป็นระเบียบ และการบริการห้องสมุดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

2. การจัตุการเรีบนการสอน เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า การจัตุการเรีบนการสอน ด้านการเตรียมการสอน และด้านเทคนิคและวิธีสอนมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ สำหรับการวัดและประเมินผล ส่วนมากมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สภเว็น การติดตามงานและเจลยให้นักศึกษาทราบอย่างรวดเร็วมี่ความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย

ตอนที่ 5 ผลสรุปการประเมินผลผลิตของหลักสูตร (Product Evaluation) เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า คุณลักษณะทั่วไป และคุณลักษณะทางวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจและควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. ข้อมูลการประเมินบริบท (Context Evaluation)

1. การวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2531 กับสภาพแวดล้อมภายนอก พบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตร สอดคล้องกับนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ที่เกี่ยวกับสุขภาพอนามัย นโยบายตามแผนพัฒนาการสาธารณสุข ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) และนโยบายตามแผนพัฒนาการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรพยาบาลศาสตร์สามารถตอบสนองความต้องการทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบันได้ แสดงว่าหลักสูตรพยาบาลศาสตร์นี้มีการกำหนด วัตถุประสงค์ได้เหมาะสม ดังที่ ทาบ่า (Taba, 1962) ได้กล่าวว่าขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตร

นั้นจะต้องมีการสำรวจสภาพปัญหาความต้องการและความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม แล้วจึงนำมา กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สังคมต้องการ

2. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในของหลักสูตร ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของหลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตร และเกณฑ์การวัดและประเมินผล

2.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

วัตถุประสงค์ของหลักสูตรพหุบาลศาสตร์ ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2531 ได้รับการประเมินว่า มีความชัดเจนของภาษาที่ใช้ สามารถปฏิบัติได้จริง มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และมีความเป็นเอกลักษณ์ในวิชาชีพ อยู่ในระดับมากทุกข้อ แสดงว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมดี เพราะลักษณะของวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ดี จะต้องสามารถตอบสนองความต้องการของสังคม (สังัด อุทรานันท์, 2527; ช่าง บัวศรี, 2532) มีความชัดเจนไม่คลุมเครือ (สังัด อุทรานันท์, 2527) ต้องสามารถนำไปปฏิบัติได้ (ช่าง บัวศรี, 2532) และสามารถตอบสนองความต้องการของวิชาชีพและแนวโน้ม (จินตนา ยูนิพันธ์, 2530)

2.2 โครงสร้างของหลักสูตร

โครงสร้างของหลักสูตรพหุบาลศาสตร์ ระดับปริญญาตรี พุทธศักราช 2531 มีโครงสร้างรวมตลอดหลักสูตร 4 ปี ประกอบด้วย หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป แบ่งเป็น 4 กลุ่ม วิชา ได้แก่ กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์ กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กลุ่มวิชาภาษา และกลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์ กับคณิตศาสตร์ หมวดวิชาพื้นฐานวิชาชีพการพยาบาล หมวดวิชาชีพการพยาบาล และหมวดวิชาเลือกเสรี ผู้ประเมินส่วนใหญ่ประเมินว่ามีจำนวนหน่วยกิตพอดี สำหรับจำนวนหน่วยกิตรายวิชา ในหลักสูตร ผู้ประเมินส่วนใหญ่ประเมินว่าพอดี

จากข้อค้นพบส่วนใหญ่ โครงสร้างของหลักสูตรมีความพอดี แสดงว่า หลักสูตรพหุบาลศาสตร์นี้มีโครงสร้างที่เหมาะสมที่จะสามารถนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียน ให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้ ดังที่ บรูเนอร์ (Bruner, 1960 อ้างถึงใน สังัด อุทรานันท์, 2527) ได้กล่าวว่า ถ้ามีการจัดลำดับโครงสร้างของสาขาวิชาต่าง ๆ ได้ดีก็จะสามารถนำเอา ความรู้ในสาขาวิชาเหล่านั้นมาสอนให้สอดคล้องกับระดับวุฒิภาวะ และความสามารถของผู้เรียนได้

2.3 เนื้อหาสาระของหลักสูตร

การประเมินเนื้อหาสาระของหลักสูตร พบว่า เนื้อหารายวิชา มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมอยู่ในระดับมาก ยกเว้น เนื้อหาวิชาการพยาบาลอาชีวศาสตร์ และสัตวศาสตร์ 2 และวิชาการพยาบาลอาชีวศาสตร์และสัตวศาสตร์ 3 มีความสอดคล้องอยู่ในระดับมากที่สุด นอกจากนี้ เนื้อหารายวิชา มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอยู่ในระดับมากทุกวิชา มีความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชาอยู่ในระดับน้อยทุกวิชา มีความเหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากทุกวิชา มีความเหมาะสมในการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมากทุกวิชา และส่วนใหญ่ของรายวิชา มีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพอยู่ในระดับมาก ยกเว้น เนื้อหาวิชากายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยา 1,2 วิชาการพยาบาลพื้นฐาน 1,2 วิชาการพยาบาลอาชีวศาสตร์และสัตวศาสตร์ 1,2,3 วิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ 1,2 วิชาการพยาบาลจิตเวชศาสตร์ 1,2 วิชาการพยาบาลสูติศาสตร์ 1,2,3,4 และวิชาการรักษาพยาบาลเบื้องต้น มีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพอยู่ในระดับมากที่สุด

ที่เป็นดังข้อค้นพบดังกล่าวแสดงว่า หลักสูตรพยาบาลศาสตร์ได้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือกเนื้อหาสาระได้เหมาะสม เพราะการเลือกเนื้อหาสาระที่ดีจะต้องสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสังคม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน (ทาบา, 1962; ชำรง บัวศรี, 2532) มีเกณฑ์ความถูกต้อง และเกณฑ์แห่งความสามารถที่จะเรียน (สังคอรุทราพันธ์, 2527) จะต้องมีประโยชน์ต่อผู้เรียนทั้งในปัจจุบันและอนาคต (ชำรง บัวศรี, 2532) และจะต้องมีการจัดอย่างเป็นลำดับ มีความต่อเนื่อง และมีการผสมผสาน (ไทเลอร์, 1969)

2.4 เกณฑ์การวัดและประเมินผล

จากการประเมิน พบว่า เกณฑ์การวัดและประเมินผลส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้น การเลื่อนชั้นประจำปี ได้แก่ การสอบไล่ได้แต่ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมภาคทฤษฎีรายปีไม่ต่ำกว่า 2.00 และนักศึกษาที่มีสิทธิได้รับเกียรตินิยม ได้แก่ การสอบไล่ได้แต่ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตร 3.50 ขึ้นไป ได้รับเกียรตินิยมอันดับหนึ่ง มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด แสดงว่าการกำหนดมาตรการวัดและประเมินผลของวิทยาลัยพยาบาล เกื้อการุณย์มีมาตรฐานการศึกษาซึ่งเป็นที่ยอมรับจากผู้เรียน

2. ข้อมูลการประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation)

1. ผลการประเมินด้านอาจารย์และนักศึกษา เมื่อพิจารณาภาพรวม พบว่า การประเมินด้านอาจารย์ ส่วนมากมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้น ปริมาณอาจารย์มากเพียงพอกับการคุมปฏิบัติมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้เนื่องจากวิชาชีพพยาบาลมีความสำคัญเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพของมนุษย์ ถ้ามีการผิดพลาดเกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานก็อาจทำให้เกิดอันตรายต่อชีวิตได้ ด้วยเหตุนี้สภาการพยาบาลจึงได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานอาจารย์ต่อนักศึกษาเป็น 1:4 ถึง 1:8 (จินตนา สุรินทร์, 2530) แต่ปัจจุบันวิทยาลัยพยาบาลเกื้อการุณย์ได้ส่งอาจารย์ศึกษาต่อเป็นจำนวนมาก คิดเป็นร้อยละ 13.00 เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีมาตรฐานตามเกณฑ์ทบวงมหาวิทยาลัยที่กำหนดให้สัดส่วนอาจารย์ ระดับปริญญาตรี : โท : เอก อยู่ระหว่าง 3.5 : 6.0 : 0.5 ถึง 2.0 : 5.5 : 2.5 จึงทำให้มีจำนวนอาจารย์ไม่เพียงพอต่อการคุมภาคปฏิบัติ และมีอาจารย์บางส่วนต้องไปช่วยราชการที่หน่วยงานอื่น แต่ปัญหาเช่นนี้อาจจะบรรเทาลงได้ในปีการศึกษา 2538 เพราะจะมีอาจารย์กลับเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ภายหลังสำเร็จการศึกษา

สำหรับการประเมินด้านนักศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากวิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาที่จะต้องใช้หลักการและเหตุผลทางวิทยาศาสตร์ และผู้เรียนทั้งหมดมีความรู้สาขาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ นอกจากนี้ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่จะประกอบวิชาชีพนี้มากจึงมีความตั้งใจในการศึกษาเล่าเรียน

2. ผลการประเมินส่วนประกอบอื่น ๆ ที่สนับสนุนการเรียนการสอน พบว่า ส่วนประกอบส่วนใหญ่ ได้แก่ คู่มือหลักสูตร คู่มือการประเมินผลการเรียน ห้องเรียนภาคทฤษฎี ห้องโสตทัศนอุปกรณ์ ห้องเรียนภาคปฏิบัติ ห้องสมุด ตำราสำหรับอ้างอิง และสื่อ วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน มีความเพียงพออยู่ในระดับน้อย ยกเว้น แผ่นใส ที่เขียนแผ่นใส มีความเพียงพออยู่ในระดับมาก ส่วนสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาล ศูนย์สาธารณสุข โรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์ และโรงพยาบาลกลาง มีความเพียงพออยู่ในระดับมาก สำหรับคุณภาพของส่วนประกอบที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน พบว่า ส่วนมากมีคุณภาพอยู่ในระดับน้อย ยกเว้น แผ่นใส ที่เขียนแผ่นใส ห้องปฏิบัติการเคมี คู่มือหลักสูตร คู่มือการประเมินผลการเรียน ตำราภาษาไทย และสถานที่ฝึกปฏิบัติงาน มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ส่วนความสะดวกในการใช้บริการของส่วนประกอบที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน พบว่า ส่วนประกอบส่วนมากมีความสะดวกในการใช้บริการอยู่ในระดับมาก ยกเว้น คู่มือหลักสูตร คู่มือการประเมินผลการเรียน ห้องเรียนภาคทฤษฎี ห้องโสตทัศนอุปกรณ์ ห้องเรียนภาคปฏิบัติ ได้แก่ ห้องปฏิบัติการพยาบาล และห้องปฏิบัติ

การภาษาอังกฤษ และสื่อ วัสดุอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน ได้แก่ เครื่องฉายวิดีโอ หุ่นจำลอง วัสดุอุปกรณ์การฝึกภาคปฏิบัติในห้องสาธิต และเครื่องฉายสไลด์ มีความสะดวกในการใช้บริการ อยู่ในระดับน้อย

จากผลการวิจัยอาจกล่าวได้ว่า ส่วนประกอบต่าง ๆ ที่สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนมีปริมาณ คุณภาพ อยู่ในระดับน้อย อันถือว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญอย่างยิ่งในการใช้หลักสูตรให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ ดังที่ ช่าง บัณฑิต (2532) ได้กล่าวว่า วัสดุหลักสูตรไม่เพียงแต่จะช่วยให้ผู้สอน ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เข้าใจหลักสูตรดีขึ้นเท่านั้น แต่ยังช่วยในด้านอื่น ๆ เช่น ช่วยในการสอน ช่วยในการประเมินผล ช่วยในการบริหารงานหลักสูตร และช่วยในการนิเทศการศึกษา ประโยชน์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งช่วยให้การปฏิบัติงานของทุกฝ่ายดำเนินไปอย่างราบรื่น เพราะมีความเข้าใจเรื่องต่าง ๆ ตรงกัน สำหรับสื่อการเรียนการสอนจะเป็นตัวช่วยพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติของผู้เรียน ให้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนการสอน และตามจุดหมายของหลักสูตร

3. ข้อมูลการประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

1. การบริหารและบริการหลักสูตร เมื่อพิจารณาภาพรวมจากการประเมินของผู้บริหารและอาจารย์ พบว่า การบริหารและบริการหลักสูตรด้านการเตรียมการหลักสูตร ส่วนมากมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้น การประชุมสัมมนาหลักสูตรให้อาจารย์ได้ทราบ และการจัดเตรียมหนังสือภาษาไทย ภาษาต่างประเทศ และวารสารอ้างอิง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย ส่วนการประเมินด้านการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตร ส่วนมากมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้น การจัดศูนย์รวมตารางสอน เพื่อสะดวกในการตรวจสอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย สำหรับการประเมินผลหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ

จากผลการวิจัยด้านการเตรียมการหลักสูตร และการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรอาจก่อให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการบริหารหลักสูตรให้บรรลุวัตถุประสงค์ ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาได้ ในการนำหลักสูตรไปใช้ต้องยอมรับว่าผู้สอนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะทำให้หลักสูตรประสบผลสำเร็จหรือล้มเหลวได้ ด้วยเหตุนี้ผู้บริหารจำเป็นต้องมีการเตรียมการก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ดังที่ ช่าง บัณฑิต (2532) ได้กล่าวว่า การที่จะนำหลักสูตรใหม่ เข้าแทนที่หลักสูตรเดิมให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ควรที่จะมีการเตรียมการประชาสัมพันธ์ หลักสูตร การเตรียมบุคลากร การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ การเตรียมอาคารสถานที่ การเตรียม

ระบบบริหารของสถานศึกษา และการเตรียมงบประมาณค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ ควรจัดศูนย์รวม
ตารางสอนเพื่อสะดวกในการตรวจสอบ (วิชัย วงษ์ใหญ่, 2525)

สำหรับการประเมินของนักศึกษา และผู้สำเร็จการศึกษา พบว่า การบริหาร
และบริการหลักสูตรส่วนมากมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย ยกเว้น การจัดสภาพแวดล้อมของ
วิทยาลัยพยาบาลสะอาดและเป็นระเบียบ และการบริการห้องสมุดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
จากผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับการประเมินส่วนประกอบอื่น ๆ ที่สนับสนุนการเรียนการสอน
เกี่ยวกับความเพียงพอ คุณภาพ และความสะดวกในการใช้บริการ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผล
การศึกษาของ สมบุญ เกาพัฒนา (2534) ในเรื่องกิจกรรมนักศึกษาต้องได้รับการส่งเสริม
ด้วยเหตุนี้อาจทำให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร
ซึ่งอาจมีผลต่อคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษาในอนาคตได้

2. การจัดการเรียนการสอน พบว่า การจัดการเรียนการสอนด้านการเตรียม
การสอน และด้านเทคนิคและวิธีสอน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากทุกข้อ สำหรับด้านการวัด
และประเมินผลส่วนมากมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้น การติดตามงานและเฉลยให้
นักศึกษาทราบอย่างรวดเร็วมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย จากผลการวิจัยดังกล่าวอาจมีผลต่อ
การพัฒนาการเรียนรู้อันผู้เรียนได้ เพราะการให้ข้อมูลย้อนกลับจะช่วยให้ผู้เรียนมีการปรับปรุง
ตนเอง และยังสามารถช่วยให้ผู้สอนปรับปรุงการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนได้
อีกด้วย (ธำรง บัวศรี, 2532) แต่การที่อาจารย์ติดตามงานและเฉลยให้นักศึกษาทราบอย่าง
รวดเร็วมีความเหมาะสมในระดับน้อย อาจเนื่องจากภารกิจของอาจารย์มีมาก จากการศึกษาจำนวน
อาจารย์ศึกษาต่อเป็นจำนวนมาก ทำให้อาจารย์ประจำต้องรับผิดชอบงานเพิ่มขึ้น และนอกจากนี้
ยังต้องปฏิบัติงานอื่นนอกเหนือจากงานสอน ได้แก่ งานบริการ งานกิจการนักศึกษา เป็นต้น ด้วย
เหตุนี้ผู้บริหารควรจะต้องช่วยวางแผนการบริหารงานร่วมกับอาจารย์ เพื่อให้อาจารย์มีเวลาปฏิบัติ
งานด้านการสอนได้อย่างเต็มที่ และควรที่จะลดการทำงานอื่นนอกเหนือจากงานสอนให้น้อยลง

4. ข้อมูลการประเมินผลผลิตของหลักสูตร (Product Evaluation) พบว่า
คุณลักษณะทั่วไป และคุณลักษณะทางวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก
ทุกข้อ ซึ่งแสดงได้ว่า ผลผลิตนี้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เนื่องจากผู้บังคับบัญชาของผู้สำเร็จ
การศึกษามีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะทั่วไป และคุณลักษณะทางวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษาอยู่ใน
ระดับมากทุกข้อ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งนี้เพื่อเป็นข้อพิจารณาสำหรับสำนักงานแพทย กรุงเทพมหานคร ผู้บริหาร อาจารย์ และผู้เรียน ในการพัฒนาหลักสูตร

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับสำนักงานแพทย

1.1.1 ควรสนับสนุนด้านงบประมาณ เพื่อให้การจัดการศึกษาพยาบาลมี ประสิทธิภาพ

1.1.2 ควรสนับสนุนการสร้างอาคารเรียน และการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ ประกอบการเรียนการสอน

1.1.3 ประสานงานให้โรงพยาบาลในสังกัดสำนักงานแพทยร่วมมือกับ การฝึกภาคปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลด้วยดี

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

1.2.1 ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการหลักสูตรรับผิดชอบในการพัฒนา หลักสูตร และควรมีการแต่งตั้งอนุกรรมการหลักสูตรพิจารณาในเรื่องเฉพาะกรณี เพื่อเป็นการให้ อาจารย์มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรมากขึ้น เป็นการช่วยให้หลักสูตรบรรลุวัตถุประสงค์ยิ่งขึ้น

1.2.2 ควรจัดหางบประมาณจากแหล่งภายนอก เพื่อนำมาพัฒนาบุคลากร ให้มีประสิทธิภาพ

1.2.3 ควรจัดเตรียมวัสดุหลักสูตร ให้มีปริมาณ คุณภาพ และความสะดวก ในการใช้บริการมากยิ่งขึ้น เพื่อนำมาเป็นสื่อกลางระหว่างผู้บริหาร ผู้สอน และผู้เรียน ให้เข้าใจ ตรงกัน

1.2.4 ควรจัดเตรียมบุคลากร เช่น อาจารย์ผู้สอน เจ้าหน้าที่ธุรการให้ เพียงพอ

1.2.5 ควรมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้อาจารย์ และผู้เกี่ยวข้องเข้าใจตรงกันในเรื่องของหลักสูตร ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียน การสอนยิ่งขึ้น

1.3 ข้อเสนอแนะสำหรับอาจารย์ผู้สอน

1.3.1 อาจารย์ควรศึกษาวัสดุหลักสูตรให้เข้าใจชัดเจน เพื่อช่วยให้การดำเนินการขั้นต่าง ๆ ของระบบการเรียนการสอนเป็นไปด้วยความราบรื่น และบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

1.3.2 อาจารย์ควรทำประมวลการสอนเป็นทีม เนื่องจากวิชาส่วนใหญ่มีการสอนเป็นทีม เพื่อเป็นการลดความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชา และให้เกิดมาตรฐานการศึกษาเดียวกัน

1.3.3 ควรมีการวิเคราะห์ผู้สอน เพื่อให้อาจารย์มีโอกาสพัฒนาตนเอง ซึ่งเป็นการช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.4 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้เรียน

1.4.1 ควรมีการทดสอบเจตคติทางวิชาชีพกับผู้เรียน เนื่องจากวิชาชีพพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องทำงานไม่เป็นเวลา มีโอกาสเสี่ยงต่อการติดโรคได้ง่าย ดังนั้นบุคลากรที่จะประกอบวิชาชีพนี้จะต้องมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ เพื่อเป็นการป้องกันการสูญเสียเปล่าทางการศึกษา เนื่องจากผู้เรียนได้ลาออกก่อนสำเร็จการศึกษา หรือไปประกอบอาชีพอื่นภายหลังจากสำเร็จการศึกษา

1.4.2 ผู้เรียนควรศึกษาโปรแกรมการเรียนให้ถูกต้องเพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิเคราะห์เนื้อหาทฤษฎีวิชาว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หลักสูตรมากน้อยเพียงใด

2.2 ควรมีการประเมินหลักสูตรทุกกระชั้นทั้งประเมินความก้าวหน้าและประเมินผลสรุป

2.3 ควรวิเคราะห์สมรรถภาพผู้สำเร็จการศึกษาว่าจะต้องมีความรู้ ทักษะ และ ทักษะอย่างไรในการประกอบวิชาชีพพยาบาล